

Asia: VN/18534/2020

Ehdotus hallituksen esitykseksi laiksi Saavutettavuuskirjasto Celiasta - työryhmän raportti

Saavutettavuuskirjasto Celian asema ja tarkoitus (1 §)

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Vates-säätiö sr painottaa launnossaan työelämäyhteyksien lisäämistä. Saavutettavuuskirjaston materiaalien tulee vastata myös työelämän muuttuviin tarpeisiin ja palvella jatkuvaa oppimista.

On hyvä, että kirjasto palvelee laajasti henkilöitä, jotka tarvitsevat saavutettavia julkaisuja ja muita materiaaleja. Lisäksi on hyvä, että kirjaston toiminnassa huomioidaan, että kaikki lukemisesteiset voivat käyttää palvelua. Tarkoituksena on parantaa yhteiskunnassa näkövammaisten ja muiden lukemisesteisten henkilöiden yhdenvertaisuutta ja aktiivista osallisuutta.

Ihmisillä voi erilaisissa elämäntilanteissa olla aikoja, jolloin hän tarvitsee saavutettavia julkaisuja, esitteitä tai muita materiaaleja tilapäisesti. Näissä tapauksissa haasteeksi tilapäisen lukemisesteen lisäksi voi muodostua esimerkiksi työelämässä pysyminen. Tällöin mm. työelämässä pysymisen tukemiseksi tulee olla mahdollisuus käyttää kirjaston palveluita.

Vates-säätiö esittää, että 1 §:n toisen momentin toiseen virkkeeseen loppuun lisätään teksti "ja toimintaedellytyksiä työelämässä". 1 § 2 mom. loppuosa kuuluisi siten: Tarkoituksena on parantaa näkövammaisten ja muiden lukemisesteisten henkilöiden yhdenvertaisuutta yhteiskunnassa ja toimintaedellytyksiä työelämässä.

Kirjaston tehtävät (2 §)

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Vates-säätiö tarkastelee kirjaston tehtäviä työllisyyden edistämisen näkökulmasta.

Tietoa tallennetaan nykypäivänä paljon video- ja äänimuodossa. Työelämässä on siirrytty viime vuosina enenevässä määrin audiovisuaaliseen työskentelyyn ja kommunikaatioon. Kirjaston yhdenvertaisuustehtävän mukaisesti sen täytyy pitää huolta, että myös audiovisuaaliset tallenteet ovat lukemisesteisille ihmisille käytössä. Työllistymisen, työssä pysymisen ja omien työelämätaitojen kehittämisen näkökulmasta on tärkeää, että taitojaan voi kehittää kirjastosta saatavien aineistojen avulla.

Esityksen perusteluosan 1 §:n 2 kohdassa todetaan, että kirjasto tarjoaa aineistoja mm. yleissivistävän perusopetuksen, toisen asteen koulutuksen ja korkea-asteen koulutuksen tarpeisiin. Niiden lisäksi pitää huomioida elinikäisen oppimisen ajatus ja työelämän muuttuvat tarpeet. Kirjaston toimintaan tulee varata riittävästi voimavaroja ja resursseja siihen, että lukemisesteiset saavat ajankohtaista tietoa myös työelämänsä tarpeisiin erilaisissa elämäntilanteissa. Tietopohjan ei tule rajoittua vain koulutuksen ja opetuksen tarpeisiin.

Elinikäisen oppimisen esteenä kirjaston taholta ei saa olla se, että käyttäjän tulisi olla opiskelijana oppilaitoksessa. Kirjaston toiminnassa tulee huomioida itsenäinen opiskelu ja elinikäinen oppiminen. Esityksessä ei tullut esiin, miten yhteistyö Jatkuvan oppimisen ja työllisyyden palvelukeskuksen kanssa hoidetaan.

Esityksen 1§:n 3 kohdan perusteluosassa huomioidaan se, että tulevaisuudessa kirjasto voisi kohdentaa ja tarjota neuvontaa sellaisille lukemisesteisille käyttäjäryhmille, jotka eivät vielä ole kirjaston asiakkaita ja tarvitsevat erityistä tukea lukemisessa ja kirjaston palvelujen käyttämisessä. Esityksen kyseinen kohta on tärkeä säilyttää. Vates-säätiö näkee, että juuri tämä ryhmä voi mahdollisesti sisältää työllistymisessään tukea tarvitsevia henkilöitä.

Maksuttomuus (3 §)

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Käytösäännöt sekä käyttö- ja lainauskielto (4 § ja 5 §)

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Yhteistyö, johtokunta, johtaja ja Braille-neuvottelukunta (6 §-9 §)

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Vates-säätiö esittää, että johtokunnan jäseniä nimitessään OKM harkitsee työelämän edustajan mukaan ottamista. Tämä olisi tärkeää, jotta sivistykselliset ja työelämäoikeudet toteutuvat mm. YK:n

vammaissopimuksen edellyttämällä tavalla ja jotta sivistyksellisten ja työllisyyspalveluiden integroituminen toimisi tulevaisuudessa joustavasti.

Virastolle ehdotettu uusi nimi: Saavutettavuuskirjasto Celia

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Nimi kattaa kaikki kohderyhmät, eikä se viesti, että olisi suunnattu ainoastaan näkövammaisille henkilöille. Nimiehdotus on kannatettava.

Muita huomioita hallituksen esityksestä:

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

-

Pakarinen Jaana
Vates-säätiö sr - Jaana Pakarinen